МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

САВІНДА ЯНА МИРОСЛАВІВНА

УДК 342.9

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ГАРАНТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ В УКРАЇНІ

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Ужгород – 2026

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Приватній установі
«Науково-дослідний інститут публічного права».

Науковий керівник –
доктор юридичних наук, професор,
відмінник освіти України
Боровик Андрій Володимирович,
Приватна установа «Науково-дослідний
інститут публічного права»,
віцепрезидент із наукової роботи.

Офіційні опоненти:
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
Журавльов Дмитро Володимирович,
Офіс Президента України,
заступник керівника Департаменту
з питань громадянства, помилування,
державних нагород –
керівник управління з питань помилування;

доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
Соболь Євген Юрійович,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка,
ректор.

Захист відбудеться «14» грудня 2026 року о «10^{00}» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 61.051.07 Ужгородського університету за адресою: 88000, м. Ужгород, пл. Народна, 3 (зала вченої ради).

З дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Ужгородського університету за адресою: 88000, м. Ужгород, вул. Університетська, 14.

Автореферат розісланий «14» листопада 2026 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради **Т.П. Попович**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Правова система України на сьогодні перебуває на етапі її трансформаційного розвитку, що безпосередньо впливає на рівень ефективності та результативності функціонування системи адміністративно-правового забезпечення усіх сфер суспільних відносин. Дуалістична природа системи права поступово перетворюється на універсальну, а межа між приватним та публічним правом зникає. Останнє прямо впливає на регулювання окремих сфер суспільних відносин, до яких варто включити і правове регулювання гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Нотаріальна таємниця є комплексним поняттям, розуміння та концептуальне значення якого не обмежується приватно-правовим регулюванням. Аналіз нормативно-правової бази, теоретичних підходів та результатів впровадження технологічних рішень у правовій площині на національному рівні свідчить про потребу у сутнісному перегляді розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта правового забезпечення та об'єкта охорони у системі права. Очікується, що зазначений пошук нових підходів та рішень дозволить підвищити рівень дотримання прав та свобод людини і громадянина, сприятиме утвердженню в правовій системі України принципів законності та верховенства права, а також дозволить врахувати окремі публічні аспекти гарантування та охорони нотаріальної таємниці в епоху цифрових та технологічних змін.

Своєю чергою окремої уваги потребує наукове осмислення системи публічного адміністрування та адміністративно-правового забезпечення у сфері нотаріату та гарантування і охорони нотаріальної таємниці, що пояснюється зміною у підходах до реалізації механізмів та інструментів публічного адміністрування, появою нових форм взаємодії публічних та приватних суб'єктів, а також потребою у формуванні безпекових гарантій приватності особи як складового елементу її правового статусу. З іншого боку, питання організації системи гарантування та охорони нотаріальної таємниці також стає питанням публічного характеру, що пов'язано з особливостями функціонування державних реєстрів, баз даних та електронних систем, безпечність та цілісність яких держава зобов'язана дотримуватись, створюючи належні та нормативно передбачені умови.

Потребу у проведенні дослідження також підтверджує вибраний європейський вектор розвитку національної правової системи та поступове входження України до Європейського Союзу, що впливає на уніфікацію нотаріальних процедур, перейняття позитивного досвіду країн-членів співтовариства у сфері адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування гарантування та охорони нотаріальної таємниці, а також визначення окремих сфер нормативного регулювання, які потребують адаптації.

Фундаментальну основу визначеної у дисертаційній роботі проблематики становлять праці учених у галузі адміністративного права, які стосуються визначення адміністративно-правового забезпечення, проблем публічного адміністрування, його механізмів та інструментів в окремих сферах суспільного життя тощо. Окремі роботи присвячено дослідженню інформації як об'єкта правового регулювання та її видів. Зокрема, було застосовано результати досліджень таких учених, як: В. Бевзенко, Д. Бєлов, Ю. Бисага, Ю. Битяк, В. Біла, Г. Блінова, А. Боровик, Д. Журавльов, І. Касперський, В. Колпаков, Р. Мельник, О. Петришин, Є. Соболь, В. Терещук, І. Шопіна, Х. Ярмакі та інші.

Основоположною базою дослідження стали праці, присвячені загальним питанням функціонування нотаріату, визначення природи та меж нотаріальної таємниці, місця нотаріальної таємниці у системі об'єктів інформаційних відносин, авторами яких є О. Давиденко, Н. Денисяк, М. Долинська, О. Нелін, Ю. Орзіх, Л. Ясінська та інші.

Наявні результати дослідження не дозволяють повною мірою та комплексно проаналізувати нотаріальну таємницю як об'єкт адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування з урахуванням зарубіжного досвіду, впровадження сучасних інструментів технологічного прогресу і потреби у збереженні та підтримці належного стану захисту прав, свобод та законних інтересів приватних суб'єктів з урахуванням безпеки держави, що й зумовлює актуальність проведення комплексного дослідження адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Роботу виконано в рамках планів науково-дослідної роботи Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права». Тема дослідження відповідає основним положенням Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021, та Перспективним напрямом кандидатських і докторських дисертацій за юридичними спеціальностями, затвердженим рішенням Президії Національної академії правових наук України від 18 жовтня 2013 р. № 86/11.

Мета дослідження. Мета роботи – на підставі аналізу нормативних і наукових джерел виявити тенденції розвитку адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці, врахувати наявні напрями регулювання такої сфери відносин відповідно до позитивного зарубіжного досвіду та потреб практичного спрямування, а також сформувати обґрунтовані перспективи розвитку в межах національної правової системи.

Для досягнення зазначеної мети в цьому дослідженні поставлені такі основні *задачі*:

– проаналізувати історичний розвиток нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правової охорони;

– розкрити зміст та значення нотаріальної таємниці як об'єкта адміністративно-правового забезпечення;

– розкрити рівні нормативно-правових засад гарантування та охорони нотаріальної таємниці;

– з’ясувати специфічні характеристики системи адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування нотаріальної таємниці та її охорони;

– розкрити сутність публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні;

– охарактеризувати повноваження суб’єктів публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні;

– визначити механізми адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні;

– проаналізувати досвід Європейського Союзу та країн-членів співтовариства у сфері адміністративно-правового забезпечення гарантування та охорони нотаріальної таємниці;

– обґрунтувати перспективи розвитку системи нотаріату у контексті гарантування та охорони нотаріальної таємниці;

– запропонувати напрями вдосконалення публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні з урахуванням сучасних тенденцій розвитку правової системи.

Об’єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Предметом дослідження є особливості адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових (метод системного аналізу, історичний метод, діалектичний метод, формально-юридичний метод, метод аналогії, метод індукції тощо) та спеціальних (метод документального аналізу, порівняльно-правовий метод, метод правового моделювання тощо) методів і прийомів наукового пізнання. Зокрема, історичний метод було використано у процесі дослідження ґенези нотаріальної таємниці як особливого об’єкта правової охорони (підрозділ 1.1). Метод системного аналізу та формально-юридичний метод застосовані під час дослідження нормативно-правових засад гарантування та охорони нотаріальної таємниці та розкриття повноважень суб’єктів публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні (підрозділи 1.3, 2.2). За допомогою діалектичного методу розкрито сутність та значення нотаріальної таємниці як об’єкта адміністративно-правового забезпечення (підрозділ 1.2), визначено перспективні напрями вдосконалення досліджуваної сфери відносин (підрозділ 3.2), а також з’ясовано сутність публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні (підрозділ 2.1). Метод аналогії застосовано у процесі дослідження зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування і охорони нотаріальної таємниці, а метод індукції дозволив

виявити можливі шляхи змін у системі адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування і охорони нотаріальної таємниці (розділ 3). Метод документального аналізу застосовано у процесі дослідження норм законодавства під час розкриття механізмів адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні (підрозділ 2.3). Порівняльно-правовий метод та метод правового моделювання дали змогу на основі аналізу зарубіжних нормативних джерел виявити перспективні напрями розвитку відносин у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці (підрозділ 3.2).

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, акти Верховної Ради України та міжнародні нормативно-правові акти, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, підзаконні нормативно-правові акти, акти інституцій Європейського Союзу, нормативні акти окремих зарубіжних країн.

Емпіричну базу дослідження становлять судова практика, вітчизняна та зарубіжна правова публіцистика, статистичні матеріали, інформаційні звіти, аналітичні матеріали тощо.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній правовій науці цілісних комплексних досліджень нотаріальної таємниці як об'єкта адміністративно-правового забезпечення, що дозволяє врахувати сучасні тенденції розвитку публічно-правових відносин та сформувати нову модель взаємодії суб'єктів для досягнення належного рівня задоволення прав, свобод та інтересів людини і громадянина. Унаслідок проведеного дослідження сформульовано низку наукових положень і висновків, які виносяться на захист, зокрема:

уперше:

– визначено критерії виокремлення нотаріальної таємниці як окремого об'єкта адміністративно-правового забезпечення, до яких віднесено: характер сформованих публічно-правових відносин; наявність самостійної, відокремленої мети адміністративно-правового забезпечення, яка полягає у встановленні довірливих відносин між приватними особами та нотаріатом як суспільним інститутом, реалізації захисту права на приватність особи, що передбачене положеннями Основного Закону та положеннями низки міжнародних конвенцій та угод; формування особливого нормативно визначеного адміністративно-правового механізму використання та охорони нотаріальної таємниці як складників адміністративно-правового забезпечення; наявність спеціального суб'єктного складу відносин адміністративно-правового забезпечення нотаріальної таємниці як об'єкта; наявність спеціального нормативно-правового регулювання;

– запропоновано розглядати нотаріальну таємницю як об'єкт адміністративно-правового забезпечення, виходячи із наявності спеціального нормативно визначеного порядку використання та охорони інформації з обмеженим доступом, що отримана у процесі здійснення нотаріальної діяльності та гарантована державою через реалізацію завдань та повноважень

спеціально визначених суб'єктів, а також передбаченого спеціального адміністративно-правового механізму використання та збереження такої інформації;

– з'ясовано, що публічне адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці пропонується розуміти як діяльність уповноважених суб'єктів владних повноважень, що реалізують та формують державну політику у сфері нотаріату, інших уповноважених суб'єктів, що здійснюють публічні функції, що спрямована на визначення принципів, гарантій, інструментів захисту та охорони нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правового регулювання, а також реалізацію організаційних, процедурних, нормативних, контрольних, адміністративних заходів, що спрямовані на створення умов охорони і дотримання нотаріальної таємниці та задоволення потреб приватних осіб і захист їхнього правового статусу;

– запропоновано механізми адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні вважати системою засобів упорядкування визначеної сфери суспільних відносин, яка включає: нормативний механізм; організаційний механізм; інформаційно-безпековий механізм; контрольно-наглядовий механізм; процедурний механізм; юрисдикційний механізм, що достатньо обґрунтовує визначені у розділі 3 дисертаційної роботи напрями вдосконалення та перспективи розвитку досліджуваної сфери відносин;

удосконалено:

– поступовий перехід від концепції розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта захисту прав та свобод людини і громадянина до розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта задоволення публічних інтересів держави та її адміністративно-правового забезпечення у поєднанні з приватно-правовою цінністю;

– наукові обґрунтування щодо необхідності доповнення чинного Закону України «Про нотаріат» у частині положень про функціонування системи електронного урядування з нормативним доповненням положень, які передбачають функціонування системи електронного урядування як невід'ємного складника державного регулювання в межах положення статті 2–1;

– нормативне визначення нотаріальної таємниці в межах положення Закону України «Про нотаріат», яке передбачає включення до обсягу нотаріальної таємниці відомостей, що містяться у системі електронного нотаріату;

дістали подальшого розвитку:

– наукові положення стосовно адміністративно-правової природи нотаріальної таємниці з урахуванням концепцій інформаційного права та підходів до визначення видів інформації і з'ясування місця нотаріальної таємниці в їх системі;

– підходи до можливості інтеграції інструментів штучного інтелекту у систему електронного нотаріату з урахуванням розмежування доступу до нотаріальної таємниці;

– науковий підхід до розуміння нотаріальної таємниці як об’єкта адміністративно-правової охорони не лише в межах реалізації адміністративно-правового забезпечення, а й всієї публічної політики держави, її технологічного розвитку та карти розвитку на майбутні періоди в контексті загальної цифровізації суспільних відносин з урахуванням необхідності дотримання належного рівня захисту прав, свобод та інтересів приватних суб’єктів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані в роботі положення, висновки й рекомендації сприяють подальшому розвитку теорії адміністративного права, визначають можливі напрями вдосконалення поточного нормативно-правового регулювання визначеного предмета дослідження, а також сприяють підвищенню ефективності функціонування суб’єктів публічного адміністрування та нотаріату. Основні положення й результати дослідження можуть бути використані в таких напрямах:

– *науково-дослідній діяльності* – у процесі вирішення теоретичних і практичних проблем адміністративного права, проблем публічного адміністрування, а також під час розроблення спеціальних положень законодавства, що регулює сферу нотаріату;

– *нормотворчій діяльності* – у процесі вдосконалення інформаційного законодавства та законодавства про нотаріат;

– *правозастосовній діяльності* – для покращення діяльності суб’єктів публічного адміністрування та суб’єктів нотаріату;

– *навчальному процесі* – під час підготовки підручників і навчальних посібників із дисциплін «Адміністративне право», «Інформаційне право», «Публічне адміністрування», «Нотаріат».

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення та висновки дисертаційної роботи були оприлюднені на 3 наукових конференціях, а саме: «Modern Achievements in Legal Science and Practice» (м. Рига, Латвійська Республіка, 2025 р.); «Functioning of Legal Science in the Modern Context» (м. Рига, Латвійська Республіка, 2025 р.); «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 2025 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертації викладено в 5 наукових статтях, з них 4 статті опубліковані у виданнях, що визнані як фахові з юридичних наук, та 1 стаття – у зарубіжному науковому виданні, а також у 3 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 221 сторінку, у тому числі основного тексту – 184 сторінки. Список використаних джерел налічує 164 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність вибраної теми дисертації, висвітлено її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, проаналізовано загальний стан наукової розробленості теми; визначено мету і завдання дослідження, сформульовано об'єкт і предмет, названо основні вибрані методологічні підходи, використані у процесі дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, а також наведено відомості про апробацію і публікацію результатів дослідження, його структуру.

Розділ 1 «Історичні передумови та теоретико-правові засади гарантування та охорони нотаріальної таємниці» складається з трьох підрозділів.

У ***підрозділі 1.1 «Ґенеза нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правової охорони»*** з'ясовано теоретико-правову природу нотаріальної таємниці як особливого правового інституту. Досліджено ґенезу формування необхідності збереження та охорони нотаріальної таємниці в історичному аспекті формування інституту нотаріату в різні історичні періоди. Окремо досліджено особливості та передумови формування нотаріату як адміністративної діяльності на території України в історичному контексті.

Проаналізовано процедурні основи нотаріальної діяльності та ґенези нотаріальної таємниці у її гносеологічному зв'язку із завданнями нотаріату конкретних історичних етапів його формування. Встановлено, що адміністративне втручання в нотаріальний процес формувались поступово з огляду на соціально-економічний розвиток, водночас на перших етапах існування нотаріату не було закріплено нормативно обов'язку збереження нотаріальної таємниці. Акцентовано увагу на тому, що нотаріус поступово набував статусу публічного службовця, що своєю чергою впливало на визначення меж його прав та обов'язків, а у нотаріуса як особи, що володіла особистою (приватною) інформацією, поступово формувався обов'язок її нерозголошення, тобто збереження її конфіденційності та таємності. Аргументовано, що таємність нотаріальної таємниці поступово трансформувалась у обов'язок осіб, які здійснювали нотаріальну діяльність.

Розкрито значення принципу нотаріальної автентичності, який забезпечує неупередженість, незалежність та професійність нотаріату та є основою для формування довіри до нотаріату.

Обґрунтовано, що нотаріальна таємниця формувалась як морально-етичний та професійний аспекти нотаріальної діяльності. Встановлено, що розуміння професійної таємниці вийшло на рівень її тлумачення як гарантії захисту прав людини, що відображає еволюційний процес та переоцінку її цінності як основи деонтології діяльності представників правової професії, в тому числі і нотаріусів.

Зроблено висновок, що нотаріальна таємниця поступово формувалась як об'єктивна потреба нерозголошення таємних відомостей про майновий та правовий фактичний стан осіб. На сьогодні нотаріальна таємниця відіграє одну з найважливіших ролей у контексті охорони правового статусу особи. Встановлено, що на території України обов'язок збереження та охорони нотаріальної таємниці формувався під впливом різних правових традицій, що пояснюється динамікою історичного розвитку та тривалим перебуванням українських земель у складі різних державних утворень із різними правовими традиціями.

У ***підрозділі 1.2 «Нотаріальна таємниця як об'єкт адміністративно-правового забезпечення»*** здійснено теоретико-правовий аналіз адміністративно-правового забезпечення як правової категорії, що дозволило з'ясувати прояви такого забезпечення у сфері функціонування нотаріату, а також у процесі створення умов для охорони та захисту нотаріальної таємниці. Проаналізовано наявні наукові підходи до розуміння поняття «адміністративно-правове забезпечення».

З'ясовано, що на сьогодні з огляду на наявні наукові напрацювання та плюралізм концепцій можна сформувати таке комплексне бачення адміністративно-правового забезпечення: адміністративно-правове забезпечення реалізується через низку заходів та засобів, які впливають на фактичну реалізацію правовідносин у конкретній сфері; адміністративно-правове забезпечення є неможливим без сукупності спеціально уповноважених державою суб'єктів його реалізації, що пояснює публічну природу цього поняття; адміністративно-правове забезпечення може бути реалізоване також за умови наявності нормативної основи: як тієї, що регулює конкретну сферу правовідносин, яка підлягає адміністративно-правовому забезпеченню, так і тієї, що уможливлює його реалізацію (порядок, засоби, процедури тощо).

Здійснено теоретико-правовий аналіз таких основних категорій, як: «публічна інформація», «таємна інформація», «конфіденційна інформація», «професійна таємниця».

Проаналізовано сутність нотаріальної таємниці як об'єкта адміністративно-правового забезпечення. Обґрунтовано, що нотаріальну таємницю як об'єкт адміністративно-правового забезпечення доцільно розглядати як визначений режим використання та охорони тих відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, що суттєво змінює підхід до розуміння нотаріальної таємниці.

Встановлено, що режим використання та охорони відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, може включати: нормативне регулювання нотаріальної таємниці (її визначення, порядок використання та охорони тощо); засади діяльності системи спеціально визначених суб'єктів публічного адміністрування у сфері використання та охорони нотаріальної таємниці; повноваження та завдання спеціально визначених суб'єктів публічного адміністрування у сфері використання та охорони нотаріальної таємниці;

сукупність адміністративно-правових інструментів та механізмів використання та охорони відомостей, що становлять нотаріальну таємницю.

Запропоновано нотаріальну таємницю вважати окремим об'єктом адміністративно-правового забезпечення з урахуванням таких критеріїв, як: характер сформованих публічно-правових відносин; наявність самостійної, відокремленої мети адміністративно-правового забезпечення, яка полягає у встановленні довірливих відносин між приватними особами та нотаріатом як суспільним інститутом, реалізації захисту права на приватність особи; наявність особливого нормативно визначеного адміністративно-правового механізму використання та охорони нотаріальної таємниці; наявність спеціального суб'єктного складу відносин адміністративно-правового забезпечення нотаріальної таємниці як об'єкта; наявність спеціального нормативно-правового регулювання.

Зроблено висновок, що нотаріальна таємниця як об'єкт адміністративно-правового забезпечення – це спеціальний нормативно визначений порядок використання та охорони інформації з обмеженим доступом, що отримана у процесі здійснення нотаріальної діяльності та гарантована державою через реалізацію завдань та повноважень спеціально визначених суб'єктів, а також передбачений спеціальний адміністративно-правовий механізм використання та збереження такої інформації.

У ***підрозділі 1.3 «Нормативно-правові засади гарантування та охорони нотаріальної таємниці»*** розглянуто різні рівні визначення засад гарантування та охорони нотаріальної таємниці в межах нормативно-правового регулювання.

З'ясовано, що аналіз чинного нормативного регулювання питання гарантій та охорони нотаріальної таємниці дозволяє визначити такі рівні закріплення відповідних засад: засади, визначені на рівні положень Основного Закону; засади, визначені на рівні положень міжнародно-правових актів; засади, визначені на рівні законів; засади, визначені на рівні підзаконних нормативно-правових актів.

Обґрунтовано, що право на збереження та охорону таємної та конфіденційної інформації про особу, а відповідно, і право на охорону і захист нотаріальної таємниці є частиною більш широкого права особи на невтручання в її особисте життя, гарантоване правовим механізмом можливого застосування юридичної відповідальності у випадках його порушення.

Проаналізовано міжнародний рівень регулювання гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Обґрунтовано сутнісну та ціннісну відмінність конституційного та міжнародно-правового рівнів закріплення засад гарантування та охорони нотаріальної таємниці та законодавчого рівня (визначення засад на рівні конкретних законів). Досліджено їх взаємозв'язок та практичне значення. Окремо розкрито тісний зв'язок категорій персональних даних та нотаріальної таємниці у контексті запропонованого предмета дослідження та рівнів нормативного закріплення засад їх гарантування та охорони.

Зроблено висновок, що нормативні засади гарантування та охорони нотаріальної таємниці – це втілені у правових нормах закріплені засади (принципи, основи, правові ідеї) визначення меж та інших умов використання і охорони інформації, що спрямовані на реалізацію адміністративно-правового забезпечення нотаріальної таємниці.

Розділ 2 «Система адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування нотаріальної таємниці та її охорони» складається з трьох підрозділів.

У ***підрозділі 2.1 «Публічне адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні»*** здійснено комплексний аналіз теоретико-нормативних основ публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці. З'ясовано зміст категорій «публічне адміністрування», «публічна адміністрація» та «публічне управління» у контексті гарантування та охорони нотаріальної таємниці та у прив'язці до становлення концепції людиноцентризму в Україні.

Встановлено, що у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці публічне адміністрування може проявлятися у таких формах: прийняття нормативно-правових актів у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці, які можуть включати нормативно-правові акти різних публічно-приватних сфер (зокрема, інформаційну сферу, сферу цивільних правовідносин тощо, що не суперечить меті публічного адміністрування вузької направленості); видання спеціальних адміністративних актів у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці; забезпечення функціонування та контролю за функціонуванням державних реєстрів, у яких містяться відомості, що становлять нотаріальну таємницю; забезпечення функціонування сфери цифровізації нотаріальної діяльності, що безпосередньо впливає на подальший розвиток сфери гарантування та охорони нотаріальної таємниці; здійснення нагляду та контролю за дотриманням основ гарантування та охорони нотаріальної таємниці; реалізація інституту юридичної відповідальності за порушення основ гарантування та охорони нотаріальної таємниці; інформування та додаткова допоміжна діяльність у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Окрему увагу присвячено адміністративному акту в процесі реалізації завдань нотаріату та його впливу на ступінь гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Проаналізовано особливості адміністративного контролю за гарантуванням та охороною нотаріальної таємниці.

Наголошено на проблемах публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці, зокрема відсутності у чинному Законі України «Про нотаріат» чітко визначеного механізму адміністративно-правової охорони нотаріальної таємниці, а передбачені вимоги організації роботи з відомостями та документами, що містять відомості нотаріальної таємниці, є процедурними, але не основоформуючими на рівні засад, а також неузгодженості порядку взаємодії органів публічного адміністрування у сфері охорони та гарантування нотаріальної таємниці, що спричиняє дублювання

повноважень та функцій, а також невизначеність порядку реагування на випадки порушення нотаріальної таємниці.

Публічне адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці запропоновано розглядати через систему форм його реалізації, які включають власні правові та неправові форми.

Зроблено висновок, що публічним адмініструванням у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці слід вважати діяльність уповноважених суб'єктів владних повноважень, що реалізують та формують державну політику у сфері нотаріату, інших уповноважених суб'єктів, що здійснюють публічні функції, що спрямована на визначення принципів, гарантій, інструментів захисту та охорони нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правового регулювання, а також реалізацію організаційних, процедурних, нормативних, контрольних, адміністративних заходів, що спрямовані на створення умов охорони і дотримання нотаріальної таємниці та задоволення потреб приватних осіб і захист їх правового статусу.

У ***підрозділі 2.2 «Суб'єкти публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні»*** здійснено комплексний аналіз інституційної основи гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні.

Підкреслено, що інституційна основа гарантування та охорони нотаріальної таємниці залежить від обсягу розуміння поняття «суб'єкт публічного адміністрування».

Встановлено, що у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці система суб'єктів публічного адміністрування не є однорідною, що пояснюється специфікою сфери виникнення адміністративних відносин.

Здійснено аналіз нормативно закріплених функцій та повноважень Міністерства юстиції України, міжрегіональних управлінь юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, Нотаріальної палати України.

Встановлено, що за результатами аналізу вищезазначених функцій та повноважень спеціальних суб'єктів слід визнати, що фактична охорона нотаріальної таємниці може бути забезпечена через належний рівень професійної компетентності нотаріуса, належне виконання ним своїх обов'язків та повноважень, що дозволяє забезпечувати дотримання вимог її адміністративно-правової охорони.

Зроблено висновок, що аналіз суб'єктів публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці дозволяє визначити такі їх функції: нормативну (визначення нормативних основ щодо збереження, охорони нотаріальної таємниці), організаційну (визначення внутрішньої системи організації гарантування та охорони нотаріальної таємниці, формування основ доступу до реєстрів, організації робочого місця нотаріуса, територіального розподілу нотаріальної діяльності тощо), контрольну (контроль за дотриманням вимог та стандартів нотаріальної діяльності, відповідальність нотаріуса), превентивну (попередження нерозголошення нотаріальної таємниці через реалізацію конкретних повноважень та завдань,

мети та цілей відповідних суб'єктів).

У ***підрозділі 2.3 «Механізми адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні»*** здійснено комплексний аналіз сукупності засобів та методів адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні.

З'ясовано теоретико-правові підходи до визначення сутності поняття «механізм адміністративно-правового забезпечення» та визначено його особливості у процесі гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Запропоновано механізми адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні розуміти як набір відповідних засобів у такому видовому та функціональному вираженні: нормативний механізм; організаційний механізм; інформаційно-безпековий механізм; контрольно-наглядовий механізм; процедурний механізм; юрисдикційний механізм. Обґрунтовано, що запропонована система механізмів дозволить повно та всебічно дослідити практичну та функціональну реалізацію адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні з урахуванням сучасних правових та організаційних змін.

Окрему увагу приділено інформаційно-безпековому та контрольно-наглядовому механізмам. З'ясовано, що інформаційно-безпековий механізм становить вагому частину всієї системи адміністративно-правового забезпечення, оскільки визначає базові основи та прикладні аспекти збереження нотаріальної таємниці як особливого виду таємної інформації. З'ясовано, що загальна система гарантування та охорони нотаріальної таємниці включає дотримання безпекових аспектів роботи з інформацією, що включає до цього механізму практичну реалізацію доступу до інформаційно-комунікаційних мереж та кіберзахист відповідних відомостей.

Встановлено, що інформаційно-безпековий механізм включає такі складники у системі гарантування та охорони нотаріальної таємниці: створення належної інформаційної інфраструктури, реєстрів та інформаційно-комунікаційних мереж, які містять відомості, що становлять нотаріальну таємницю; технічне забезпечення функціонування таких інформаційно-комунікаційних мереж; суб'єктне забезпечення функціонування таких інформаційно-комунікаційних мереж; гарантування безпеки доступу до відомостей, що містяться в інформаційно-комунікаційних мережах.

Окрему увагу приділено контрольно-наглядовому механізму адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні, який спрямований на дотримання вимог використання та обігу відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, відповідно до визначеного правового режиму такої інформації. Обґрунтовано, що контрольно-наглядовий механізм реалізує превентивну функцію у попередженні правопорушень у сфері нотаріату через такі можливості: здійснення перевірок нотаріальної діяльності на предмет дотримання вимог нотаріальної таємниці; проведення кваліфікаційних іспитів, що дають

можливість особі займатися нотаріальною діяльністю; встановлення вимог до нотаріальної діяльності, робочого місця нотаріуса, порядку зберігання та надання інформації іншим суб'єктам у визначених законом випадках; здійснення контролю за використанням інформаційно-комунікаційних мереж; проведення перевірки дотримання нотаріусами етичних вимог діяльності із застосуванням дисциплінарних стягнень, анулюванням свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю тощо; притягнення винних осіб до юридичної відповідальності. З'ясовано, що контрольно-наглядовий механізм створює умови для правомірної нотаріальної діяльності, а отже, і для дотримання вимог гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Приділено увагу нормативним передумовам розкриття нотаріальної таємниці та співвідношення визначеної процедури із необхідним рівнем захисту прав приватного суб'єкта.

Розділ 3 «Напрями вдосконалення та перспективи розвитку системи адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні» складається з двох підрозділів.

У ***підрозділі 3.1 «Досвід країн Європейського Союзу у сфері адміністративно-правового забезпечення гарантування та охорони нотаріальної таємниці»*** здійснено комплексний аналіз досвіду інституційної та нормативної систем гарантування та охорони нотаріальної таємниці в правовому просторі Європейського Союзу.

З'ясовано, що проблематика гарантування та охорони нотаріальної таємниці має комплексний характер та проявляється у стрімкому технологічному розвитку. Особливу увагу присвячено безпековим аспектам гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Встановлено, що вагоме значення у системі гарантування та охорони нотаріальної таємниці відведено персональним даним, правові основи регулювання яких передбачені Регламентом 2016/679 Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 р. про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних.

З урахуванням потреби у формуванні безпечної нормативної, інституційної, технологічної системи збереження даних особливу увагу приділено пошуку балансу публічних та приватних у контексті гарантування нотаріальної таємниці. Зокрема, встановлено змістовий зв'язок між нормативним регулюванням відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом, протидії фінансування тероризму та необхідністю збереження нотаріальної таємниці. Розкрито межі допустимого втручання в особисті права особи, що є можливим у зв'язку із необхідністю задоволення публічних інтересів держави.

Встановлено, що на рівні законодавства Європейського Союзу визначено диференційований підхід до меж охорони відомостей, що можуть становити нотаріальну таємницю, тобто на рівні актів інституцій ЄС передбачені загальні умови та допустимі обмеження, водночас національне законодавство може вибирати власні уточнюючі напрями її охорони. Обґрунтовано, що

диференційований підхід пояснюється неможливістю врахувати та передбачити можливі випадки нових форм зловживань правовим режимом нотаріальної таємниці; збільшенням кількості протиправних діянь, що пов'язані із фінансуванням тероризму та легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом; абсолютним тлумаченням нотаріальної таємниці, що тривалий час провокувало замовчування та приховування фінансових злочинів та кримінальних правопорушень з високим рівнем суспільної небезпечності та шкідливості. З'ясовано, що очевидною тенденцією сучасного адміністративно-правового регулювання гарантування та охорони нотаріальної таємниці є перманентне врахування публічного інтересу з метою уникнення ситуацій зловживання обов'язком охорони нотаріальної таємниці та вчинення протиправних дій.

Проаналізовано інституційну систему гарантування та охорони нотаріальної таємниці на рівні Європейського Союзу. Окрему увагу приділено Раді нотаріатів Європейського Союзу (CNUE), Європейській нотаріальній мережі (ENN), основним функціональним призначенням яких є підтримка належного зв'язку між нотаріатами країн-членів ЄС та Європи, які мають спільні ознаки континентальної моделі нотаріату, за якої нотаріус визнається незалежною особою, що має публічні повноваження, надання консультативної допомоги, оптимізація процесів і процедур та адаптація і уніфікація нотаріальної діяльності з метою належного рівня забезпечення прав та свобод, а також законних інтересів приватних осіб.

Окремо проаналізовано досвід адміністративно-правового забезпечення гарантування та охорони нотаріальної таємниці Французької Республіки, Федеративної Республіки Німеччина, Фінляндської Республіки, Естонської Республіки, Королівства Норвегія, Королівства Іспанія.

Встановлено, що винятки із режиму таємності відомостей переважно стосуються вимог фінансового та податкового контролю та сприянню розслідуванню злочинів. Позитивним є досвід розмежування нотаріальної таємниці як відомостей, записів та внесених до єдиних баз даних, що уможливлює дуалістичну природу її гарантування та охорони та баланс публічних і приватних інтересів.

У ***підрозділі 3.2 «Перспективи розвитку та напрями вдосконалення публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні»*** розкрито можливі напрями нормативного вдосконалення, основні вектори перспективного розвитку системи адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Проаналізовано тенденції та основи впровадження електронного нотаріату. З'ясовано, що на сьогодні виникає декілька теоретико-прикладних невирішених питань, пов'язаних із системою гарантування та охорони нотаріальної таємниці у контексті впровадження електронного нотаріату: нормативні умови її гарантування та охорони у Системі е-нотаріату; технічні можливості та технічні умови, які гарантують охорону і збереження, дотримання нотаріальної

таємниці; безпека доступу осіб до Системи е-нотаріату та зберігання даних у ній.

Встановлено, що питання рівня захищеності нотаріальної таємниці у разі впровадження системи е-нотаріату в правовій системі України є відкритим.

З урахуванням технічних та безпекових аспектів нотаріальна таємниця стає об'єктом охорони не лише в межах реалізації адміністративно-правового забезпечення, а й всієї публічної політики держави, її технологічного розвитку та карти розвитку на майбутні періоди в контексті загальної цифровізації.

Окрему увагу приділено можливості впровадження ШІ у систему електронного нотаріату. Запропоновано інтегроване бачення можливого використання системи ШІ та системи електронного нотаріату на рівні, який сприяв би вдосконаленню нотаріальної діяльності та гарантуванню і охороні нотаріальної таємниці, але без наділення системи суб'єктністю. Зокрема, визначено такі можливості: контроль доступу осіб до системи електронного нотаріату; використання ШІ як «провідника» для внутрішньої структури електронного нотаріату, що могло би спростити використання системи авторизованими користувачами; використання ШІ у разі необхідності навчання авторизованих користувачів у питаннях користування системою; перевірка дотримання конфіденційності у разі використання системи електронного нотаріату за допомогою ШІ; обмеження використання системи електронного нотаріату у разі виявлення загрози несанкціонованого доступу або порушення використання даних, що містяться у системі; запобігання кіберзагроз для системи електронного нотаріату та попередження про відповідні ризики як авторизованого користувача системи, так і технічних адміністраторів системи.

Виявлено проблему ієрархії нормативно-правових актів, які регулюють функціонування системи електронного нотаріату, оскільки Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання функціонування Єдиної державної електронної системи е-нотаріату» від 29 грудня 2023 р. № 1406 на сьогодні є єдиним нормативно-правовим актом, який регулює функціонування цієї системи.

Обґрунтовано необхідність нормативного доповнення положень Закону України «Про нотаріат» та врахування системи електронного урядування як невід'ємного складника державного регулювання в межах положення статті 2–1; положення частини 1 статті 8 Закону України «Про нотаріат»; передбачення принципів гарантування та охорони нотаріальної таємниці, які впливатимуть на рівень законності та публічності нотаріальної таємниці. До таких принципів також запропоновано включити принципи законності, верховенства права, цілісності, конфіденційності, охоронюваності; необхідність формування нормативної основи для перспективного впровадження інструменту ШІ у систему електронного нотаріату для спрощення та оптимізації функціонування системи; необхідність поступового переходу від концепції розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта захисту прав та свобод людини і громадянина до розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта задоволення публічних інтересів

держави та її адміністративно-правового забезпечення у поєднанні з приватно-правовою цінністю.

ВИСНОВКИ

У дослідженні на підставі аналізу сучасних наукових напрацювань та нормативних джерел обґрунтовано й розроблено наукові положення, що забезпечують розв'язання важливого наукового завдання щодо розкриття концептуальної природи та науково-теоретичного розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування з урахуванням її дуалістичної природи та місця в системі публічно-приватних відносин. З'ясовано основні теоретичні підходи до розуміння нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правової охорони у її правовому зв'язку із правовими режимами особливих видів інформації в правовому полі України, виявлено особливості нотаріальної таємниці як об'єкта адміністративно-правового забезпечення в розрізі складників останнього та місця нотаріальної таємниці в аналізованій системі такого забезпечення, з'ясовано нормативно-правові засади гарантування та охорони нотаріальної таємниці, розглянуто систему адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування нотаріальної таємниці та її охорони, а також досвід країн Європейського Союзу у сфері адміністративно-правового забезпечення гарантування та охорони нотаріальної таємниці, на підставі чого сформовано основні напрями вдосконалення та розвитку адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Основні висновки дослідження виявляються у такому:

1. У процесі дослідження ґенези нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правової охорони та виявлення історичних закономірностей встановлено, що основним фактором впливу слід визнати процес історичного розвитку та становлення інституту нотаріату як виду юридичної професійної діяльності. З'ясовано, що поступове набуття публічного статусу нотаріусом (з урахуванням періодів вимушеного втручання церкви у систему світських відносин) та розвиток економічних взаємозв'язків між приватними особами спричиняло потребу у формуванні відповідних реєстрів вчинених нотаріальних дій, а також впливало на формування обов'язку нотаріуса не розголошувати інформацію про вчинені такі дії, збереження її конфіденційності та таємності, що на початкових етапах розвитку інституту нотаріату набувало правової форми професійної таємниці, який не був нормативно закріпленим. Таким чином, встановлено, що таємність нотаріальної таємниці поступово трансформувалась у професійний обов'язок осіб, які виконували нотаріальну діяльність. З'ясовано, що значний вплив на розвиток нотаріальної таємниці справив принцип нотаріальної автентичності, який виступив основою для формування довіри до інституту нотаріату, що також забезпечується його неупередженістю, незалежністю та професійністю. З'ясовано, що процес ґенези

нотаріальної таємниці на території України формувався під впливом різних правових традицій, що пояснюється динамікою історичного розвитку та перебуванням українських земель у складі різних державних утворень із різними правовими традиціями, а лише із набуттям Україною незалежності нотаріальна таємниця закріпилась як гарантія дотримання та захисту прав особи у різних правових виявах.

2. У результаті дослідження адміністративно-правового забезпечення як правової категорії запропоновано розглядати адміністративно-правове забезпечення як сукупність адміністративно-правових засобів та процедур публічно-правового характеру, обсяг яких залежить від потреб держави та суспільства, а застосування яких впливає на реалізацію правових відносин у конкретних сферах правовідносин та досягненню визначеної мети. Встановлено, що адміністративно-правове забезпечення реалізується через низку заходів та засобів, які впливають на фактичну реалізацію правовідносин у конкретній сфері; є неможливим без сукупності спеціально уповноважених державою суб'єктів його реалізації, що пояснює публічну природу такого поняття; може бути реалізоване також за умови наявності нормативної основи: як тієї, що регулює конкретну сферу правовідносин, яка підлягає адміністративно-правовому забезпеченню, так і тієї, що уможливлює його реалізацію (порядок, засоби, процедури тощо). Запропоновано нотаріальну таємницю як об'єкт адміністративно-правового забезпечення вважати визначеним режимом використання та охорони тих відомостей, які її становлять, що своєю чергою підтверджує необхідність чіткого нормативного визначення режиму її охорони, а не змісту тих відомостей, що становлять нотаріальну таємницю. З'ясовано, що зазначена наукова позиція концептуально впливає на відмінність у розумінні нотаріальної таємниці в межах галузі цивільного права та підтверджує наукову новизну дослідження. В результаті зазначеного запропоновано вважати, що нотаріальна таємниця як об'єкт адміністративно-правового забезпечення – це спеціальний нормативно визначений порядок використання та охорони інформації з обмеженим доступом, що отримана у процесі здійснення нотаріальної діяльності та гарантована державою через реалізацію завдань та повноважень спеціально визначених суб'єктів, а також передбачений спеціальний адміністративно-правовий механізм використання та збереження такої інформації.

3. Додатково обґрунтовано, що режим використання та охорони відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, включає: нормативне регулювання нотаріальної таємниці (її визначення, порядок використання та охорони тощо); засади діяльності системи спеціально визначених суб'єктів публічного адміністрування у сфері використання та охорони нотаріальної таємниці; повноваження та завдання спеціально визначених суб'єктів публічного адміністрування у сфері використання та охорони нотаріальної таємниці; сукупність адміністративно-правових інструментів та механізмів використання та охорони відомостей, що становлять нотаріальну таємницю. До критеріїв виокремлення нотаріальної таємниці як окремого об'єкта

адміністративно-правового забезпечення запропоновано включати: характер сформованих публічно-правових відносин; наявність самостійної, відокремленої мети адміністративно-правового забезпечення, яка полягає у встановленні довірливих відносин між приватними особами та нотаріатом як суспільним інститутом, реалізації захисту права на приватність особи, що передбачене положенням Закону України «Про нотаріат» та положеннями низки міжнародних конвенцій та угод; формування особливого нормативно визначеного адміністративно-правового механізму використання та охорони нотаріальної таємниці як складників адміністративно-правового забезпечення; спеціальний суб'єктний склад відносин адміністративно-правового забезпечення нотаріальної таємниці як об'єкта; спеціальне нормативно-правове регулювання. У ході аналізу нормативних засад гарантування та охорони нотаріальної таємниці розглянуто такі їх рівні: засади, визначені на рівні положень Конституції України; засади, визначені на рівні положень міжнародно-правових актів; засади, визначені на рівні законів; засади, визначені на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Встановлено, що передбачені нормативні засади усіх рівнів є підтвердженням та обґрунтуванням визначення нотаріальної таємниці як об'єкта адміністративно-правового забезпечення та є комплексним явищем у межах правової системи України, що підлягає нормативному регулюванню, широким обсягом нормативно-правових актів та свідчить про комплексний характер нотаріальної таємниці як особливого об'єкта адміністративно-правового забезпечення.

4. У процесі наукового дослідження публічного адміністрування гарантування та охорони нотаріальної таємниці встановлено, що публічне адміністрування реалізується у таких формах, як: прийняття нормативно-правових актів у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці, які можуть включати нормативно-правові акти різних публічно-приватних сфер (зокрема, інформаційну сферу, сферу цивільних правовідносин тощо, що не суперечить меті публічного адміністрування вузької направленості); видання відповідних адміністративних актів у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці; забезпечення функціонування та контролю за функціонуванням державних реєстрів, у яких містяться відомості, що становлять нотаріальну таємницю; забезпечення функціонування сфери цифровізації нотаріальної діяльності, що безпосередньо впливає на подальший розвиток сфери гарантування та охорони нотаріальної таємниці; здійснення нагляду та контролю за дотриманням основ гарантування та охорони нотаріальної таємниці; реалізація інституту юридичної відповідальності за порушення основ гарантування та охорони нотаріальної таємниці; інформування та додаткова допоміжна діяльність у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

5. Встановлено, що у процесі реалізації адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці є такі правові проблеми: відсутність у Законі України «Про нотаріат» чітко визначеного механізму адміністративно-правової охорони

нотаріальної таємниці, а наявні вимоги організації роботи з відомостями та документами, що містять відомості нотаріальної таємниці, є процедурними, але не основоположними на рівні засад; неузгодженість порядку взаємодії органів публічного адміністрування у сфері охорони та гарантування нотаріальної таємниці, що спричиняє дублювання повноважень та функцій, а також невизначеність порядку реагування на випадки порушення нотаріальної таємниці; відсутність додаткового нормативного забезпечення та визначення власних основ реалізації публічного адміністрування у досліджуваній сфері, яка своєю чергою має гібридний характер з огляду на правовий предмет регулювання та специфіку правовідносин, що виникають між їх учасниками.

6. Запропоновано публічне адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці розуміти як діяльність уповноважених суб'єктів владних повноважень, що реалізують та формують державну політику у сфері нотаріату, інших уповноважених суб'єктів, що здійснюють публічні функції, що спрямована на визначення принципів, гарантій, інструментів захисту та охорони нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правового регулювання, а також реалізацію організаційних, процедурних, нормативних, контрольних, адміністративних заходів, що спрямовані на створення умов охорони і дотримання нотаріальної таємниці та задоволення потреб приватних осіб і захист їх правового статусу.

7. Встановлено динамічний характер наявної національної системи суб'єктів публічного адміністрування гарантування та охорони нотаріальної таємниці, що обґрунтовується відсутністю чіткого нормативного визначення сфери охорони та гарантування нотаріальної таємниці та наявністю більш широких повноважень відповідних суб'єктів у сфері нотаріату загалом. Встановлено, що до системи спеціальних суб'єктів публічного адміністрування гарантування та охорони нотаріальної таємниці належать Міністерство юстиції України, його міжрегіональні управління, Вища кваліфікаційна комісія нотаріату та Нотаріальна палата України. До системи таких суб'єктів також потенційно можна включити й інші органи, які відповідають за формування та реалізацію державної політики у широкому розмінні (наприклад, Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України). З'ясовано такі функції, що виконують суб'єкти публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці, як: нормативна (визначення нормативних основ щодо збереження, охорони нотаріальної таємниці), організаційна (визначення внутрішньої системи організації гарантування та охорони нотаріальної таємниці, формування основ доступу до реєстрів, організації робочого місця нотаріуса, територіальний розподіл нотаріальної діяльності тощо), контрольна (контроль за дотриманням вимог та стандартів нотаріальної діяльності, відповідальність нотаріуса), превентивна (попередження нерозголошення нотаріальної таємниці через реалізацію конкретних повноважень та завдань, мети та цілей відповідних суб'єктів).

8. Механізми адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні запропоновано вважати системою упорядкування визначеної сфери суспільних відносин, яка включає: нормативний механізм (полягає у закріпленні на рівні положення ст. 8 Закону України «Про нотаріат» визначення нотаріальної таємниці та не передбачає встановлення імперативної заборони на розголошення відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, а передбачає формування особливого правового режиму охорони таких відомостей; організаційний механізм (формує уявлення про суб'єктний склад забезпечення системи гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Більше того, важливим є саме функціональна взаємодія відповідних суб'єктів, а не їх конкретні визначені законодавством повноваження); інформаційно-безпековий механізм (передбачає створення належної інформаційної інфраструктури, реєстрів та інформаційно-комунікаційних мереж, які містять відомості, що становлять нотаріальну таємницю; технічне забезпечення функціонування таких інформаційно-комунікаційних мереж; суб'єктне забезпечення функціонування таких інформаційно-комунікаційних мереж; гарантування безпеки доступу до відомостей, що містяться в інформаційно-комунікаційних мережах); контрольно-наглядовий механізм (спрямований на дотримання вимог використання та обігу відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, відповідно до визначеного правового режиму такої інформації, та реалізує превентивну функцію у досліджуваній сфері); процедурний механізм (передбачає справедливі умови порушення гарантії нотаріальної таємниці з обов'язковим дотриманням правового статусу особи, відомості про яку становлять нотаріальну таємницю); юрисдикційний механізм (дозволяє системі адміністративно-правового забезпечення реалізувати реагування держави на виявлені правопорушення).

9. З'ясовано, що в європейській правовій доктрині наявна пріоритетність захисту прав особи та дотримання принципу верховенства права як визначальної основи функціонування умовної правової системи ЄС у сфері адміністративно-правового забезпечення гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Встановлено, що функціональні підходи та нормативне обґрунтування вибраного вектора розвитку зумовлені необхідністю захисту та належної охорони персональних даних, які пов'язані із визначенням меж та процедурами захисту нотаріальної таємниці. Встановлено, що на сьогодні в межах правової системи ЄС відсутній єдиний нормативний акт, що регулює питання гарантування і охорони нотаріальної таємниці, натомість завдання визначення нормативних засад зазначеної сфери належить до національного рівня. Зазначене дозволяє сформувати висновок про диференційований підхід до визначення меж охорони відомостей, що можуть становити нотаріальну таємницю. З урахуванням досвіду окремих країн-членів ЄС у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці з'ясовано, що набуває поширення тенденція перманентного врахування публічного інтересу з метою уникнення ситуацій зловживання обов'язком охорони нотаріальної таємниці та

вчинення протиправних дій щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, яку своєю чергою слід розглядати у тісному зв'язку із закріпленням її конфіденційності і поняття правового режиму обігу інформації.

10. Встановлено, що для європейської інституційної та нормативної систем ЄС у сфері диференційованого адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці притаманні такі особливості: неможливість врахувати та передбачити можливі випадки нових форм зловживань правовим режимом нотаріальної таємниці; збільшення кількості протиправних діянь, що пов'язані із фінансуванням тероризму та легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом; абсолютне тлумачення нотаріальної таємниці, що тривалий час провокувало замовчування та приховування фінансових злочинів та кримінальних правопорушень з високим рівнем суспільної небезпечності та шкідливості. Встановлено, що в межах законодавства країн-членів ЄС (аналізованих) вихід за межі правового режиму її гарантування та охорони нотаріальної таємниці є можливим. В результаті аналізу зарубіжного досвіду запропоновано розуміння нотаріальної таємниці не лише як гарантії охорони та захисту приватних інтересів особи, а й окремого об'єкта адміністративно-правового забезпечення та можливості держави в особі уповноважених органів мати відомості про окремі вчинені приватними особами дії в інтересах публічної безпеки. Зазначене дозволяє визнати обґрунтованим розмежування нотаріальної таємниці як відомостей та внесених до єдиних баз даних записів, що уможливлює дуалістичну природу її гарантування та охорони та дозволяє досягти необхідного балансу публічних та приватних інтересів.

11. Проведений комплексний аналіз дозволив визначити можливі перспективи розвитку та напрями вдосконалення публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в межах правової системи України та сучасних тенденцій розвитку адміністративного права, що дозволяє стверджувати про необхідність поступового переходу від концепції розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта захисту прав та свобод людини і громадянина до розуміння нотаріальної таємниці як об'єкта задоволення публічних інтересів держави та її адміністративно-правового забезпечення у поєднанні з приватно-правовою цінністю. З'ясовано, що перспективними напрямами вдосконалення системи адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці є: створення належної технологічної, соціальної та правової інфраструктури гарантування та охорони нотаріальної таємниці, за умови функціонування якої будуть задоволені інтереси двох сторін публічно-приватного діалогу – держави та приватної особи, що позитивно впливатиме на уникнення ризиків негативного впливу технологічного та цифрового розвитку на права особи; розвиток системи електронного нотаріату як елементу системи електронного урядування, перед яким постає завдання вирішення таких питань прикладного та нормативно-теоретичного характеру: нормативні умови гарантування та охорони нотаріальної таємниці у системі електронного нотаріату; технічні можливості та технічні умови, які гарантують охорону і збереження,

дотримання нотаріальної таємниці; безпека доступу осіб до системи електронного нотаріату та зберігання даних у ній; особливої уваги потребує питання гарантування безпеки доступу до даних у системі електронного нотаріату, що свідчить про потребу проведення додаткових досліджень, оскільки передбаченого режиму безпеки як правового режиму не досить для гарантування та охорони нотаріальної таємниці; потребує нормативного та технологічного доопрацювання питання захисту нотаріальної таємниці у системі електронного нотаріату, що провокує «вихід» проблематики гарантування та охорони нотаріальної таємниці на суто публічний рівень, коли не лише нотаріус або особа, що має відповідні повноваження в межах нотаріального процесу, буде зобов'язаною дотримуватись умов збереження нотаріальної таємниці, а й держава.

12. Визначено, що особливої уваги у контексті перспективного розвитку гарантування та охорони нотаріальної таємниці як особливого об'єкта адміністративно-правового забезпечення заслуговує можливість впровадження інструментів ШІ у систему електронного нотаріату, що дозволить інтегровано та комплексно впливати на досягнення необхідного рівня гарантування та охорони нотаріальної таємниці (з урахуванням організаційного складника функціонування системи ШІ з метою оптимізації функціонування системи електронного нотаріату). Що стосується нормативного доопрацювання регулювання досліджуваної сфери, то видається необхідним передбачити категорію електронного нотаріату в межах положення ст. 8 Закону України «Про нотаріат», доповнення положення ст. 2–1 цього Закону щодо розширення сфери впливу державного регулювання нотаріальної діяльності, а також закріплення принципів гарантування та охорони нотаріальної таємниці, які впливатимуть на рівень законності та публічності нотаріальної таємниці, з одночасним нормативним визначенням принципів законності, верховенства права, цілісності, конфіденційності, охоронюваності.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Савінда Я. Принципи охорони нотаріальної таємниці: нормативний аналіз та аксіологічне значення. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2025. № 8(76). P. 210–214. DOI: https://doi.org/10.51647/kelm.2025.8.35.

2. Савінда Я.М. Роль Міністерства юстиції України у забезпеченні охорони нотаріальної таємниці. *Juris Europensis Scientia*. 2026. Вип. 3. С. 212–216. DOI: https://doi.org/10.32782/chern.v3.2026.32.

3. Савінда Я.М. Теоретичні підходи до розуміння нотаріальної таємниці в Україні: впровадження європейських стандартів. *Juris Europensis Scientia*. 2026. Вип. 4. С. 213–217. DOI: https://doi.org/10.32782/chern.v4.2026.33.

4. Савінда Я.М. Адміністративно-правова охорона нотаріальної таємниці в Україні. *Ампаро*. 2026. № 4. С. 65–71. DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5649-2026-4-08.

5. Савінда Я. Адміністративні гарантії дотримання нотаріальної таємниці. *Юридичний вісник*. 2026. № 4. С. 445–451. DOI: https://doi.org/10.32782/yuv.v4.2026.42.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Савінда Я.М. Безстроковість збереження нотаріальної таємниці як одна з гарантій її адміністративно-правового захисту. *Proceedings of the International scientific conference "Modern Achievements in Legal Science and Practice"*, Riga, the Republic of Latvia, March 19–20, 2025. Riga : Publishing House "Baltija Publishing", 2025. P. 289–291. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-77.

2. Савінда Я.М. Ознаки нотаріальної таємниці як об'єкту адміністративно-правового регулювання. *Proceedings of the International scientific conference "Functioning of Legal Science in the Modern Context"*, Riga, the Republic of Latvia, September 18–19, 2025. Riga : Publishing House "Baltija Publishing", 2025. P. 177–179. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-615-7-45.

3. Савінда Я.М. Електронний нотаріат в Україні: проблеми становлення та перспективи впровадження. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права* : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5 грудня 2025 р. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 301–303. DOI: https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-82.

АНОТАЦІЇ

Савінда Я.М. Адміністративно-правове забезпечення та публічне адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Ужгородський університет, Ужгород, 2026.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні.

Встановлено, що у з'ясуванні значення нотаріальної таємниці як особливого об'єкта правової охорони та у процесі виявлення історичних закономірностей значний вплив справив процес історичного розвитку та становлення інституту нотаріату як виду юридичної професійної діяльності. З'ясовано, що поступове набуття публічного статусу нотаріусом та розвиток економічних взаємозв'язків між приватними особами спричиняло потребу у формуванні відповідних реєстрів вчинених нотаріальних дій, а також впливало на формування професійного обов'язку нотаріуса, який полягає у збереженні

конфіденційності та таємності, що на початкових етапах розвитку інституту нотаріату набувало правової форми професійної таємниці, правовий режим якої не був нормативно закріпленим. З'ясовано та обґрунтовано, що значний вплив на розвиток нотаріальної таємниці справив принцип нотаріальної автентичності, який виступив основою для формування довіри до інституту нотаріату і гарантує його неупередженість, незалежність та професійність.

Досліджено особливості адміністративно-правового забезпечення як однієї з ключових категорій у межах науки адміністративного права. Запропоновано нотаріальну таємницю як об'єкт адміністративно-правового забезпечення вважати визначеним режимом використання та охорони тих відомостей, які її становлять, що своєю чергою підтверджує необхідність чіткого нормативного визначення режиму її охорони, а не лише змісту тих відомостей, що становлять нотаріальну таємницю. З'ясовано, що зазначена наукова позиція концептуально впливає на відмінність у розумінні нотаріальної таємниці в межах галузі цивільного права та підтверджує наукову новизну дослідження. Сформовано визначення, що нотаріальна таємниця як об'єкт адміністративно-правового забезпечення – це спеціальний нормативно визначений порядок використання та охорони інформації з обмеженим доступом, що отримана у процесі здійснення нотаріальної діяльності та гарантована державою через реалізацію завдань та повноважень спеціально визначених суб'єктів, а також передбачений спеціальний адміністративно-правовий механізм використання та збереження такої інформації.

Встановлено, що адміністративно-правовий режим використання та охорони відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, включає: нормативне регулювання нотаріальної таємниці (її визначення, порядок використання та охорони тощо); засади діяльності системи спеціально визначених суб'єктів публічного адміністрування у сфері використання та охорони нотаріальної таємниці; повноваження та завдання спеціально визначених суб'єктів публічного адміністрування у сфері використання та охорони нотаріальної таємниці; сукупність адміністративно-правових інструментів та механізмів використання та охорони відомостей, що становлять нотаріальну таємницю. З'ясовано, що до критеріїв виокремлення нотаріальної таємниці як окремого об'єкта адміністративно-правового забезпечення слід включати: характер сформованих публічно-правових відносин; наявність самостійної, відокремленої мети адміністративно-правового забезпечення, яка полягає у встановленні довірливих відносин між приватними особами та нотаріатом як суспільним інститутом, реалізації захисту права на приватність особи, що передбачене положенням Закону України «Про нотаріат» та положеннями низки міжнародних конвенцій та угод; формування особливого нормативно визначеного адміністративно-правового механізму використання та охорони нотаріальної таємниці як складників адміністративно-правового забезпечення; спеціальний суб'єктний склад відносин адміністративно-правового забезпечення нотаріальної таємниці як об'єкта; спеціальне

нормативно-правове регулювання. Проаналізовані різні рівні нормативного закріплення засад гарантування та охорони нотаріальної таємниці.

Обґрунтовано, що публічне адміністрування гарантування та охорони нотаріальної таємниці реалізується в таких формах, як: прийняття нормативно-правових актів у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці, які можуть включати нормативно-правові акти різних публічно-приватних сфер; видання відповідних адміністративних актів у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці; забезпечення функціонування та контролю за функціонуванням державних реєстрів, у яких містяться відомості, що становлять нотаріальну таємницю; забезпечення функціонування сфери цифровізації нотаріальної діяльності, що безпосередньо впливає на подальший розвиток сфери гарантування та охорони нотаріальної таємниці; здійснення нагляду та контролю за дотриманням основ гарантування та охорони нотаріальної таємниці; реалізація інституту юридичної відповідальності за порушення основ гарантування та охорони нотаріальної таємниці; інформування та додаткова допоміжна діяльність у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Визначено правові проблеми, які виникають у процесі реалізації адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці. До інституційної системи публічного адміністрування гарантування та охорони нотаріальної таємниці належать Міністерство юстиції України, його міжрегіональні управління, Вища кваліфікаційна комісія нотаріату та Нотаріальна палата України.

Встановлено, що механізми адміністративно-правового забезпечення у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в Україні є системою інструментів упорядкування визначеної сфери суспільних відносин, яка включає: нормативний механізм; організаційний механізм; інформаційно-безпековий механізм; контрольно-наглядовий механізм; процедурний механізм; юрисдикційний механізм.

Проаналізовано можливість впровадження інструментів штучного інтелекту у систему електронного нотаріату, що дозволить інтегровано та комплексно впливати на досягнення необхідного рівня гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Обґрунтовано необхідність нормативного визначення принципів гарантування та охорони нотаріальної таємниці, які впливатимуть на рівень законності та публічності нотаріальної таємниці, з одночасним нормативним визначенням принципів законності, верховенства права, цілісності, конфіденційності, охоронюваності.

Досліджено досвід Європейського Союзу та окремих держав-членів щодо функціонування системи адміністративно-правового забезпечення та публічного адміністрування нотаріальної таємниці. З’ясовано, що можливі перспективи розвитку та напрями вдосконалення публічного адміністрування у сфері гарантування та охорони нотаріальної таємниці в межах правової системи України з урахуванням зарубіжного досвіду та сучасних тенденцій розвитку адміністративного права дозволяють стверджувати про необхідність

поступового переходу від концепції розуміння нотаріальної таємниці виключно як об’єкта захисту прав та свобод людини і громадянина до розуміння нотаріальної таємниці як комплексного об’єкта задоволення публічних інтересів держави у поєднанні з приватно-правовою цінністю.

Встановлено, що перспективними напрямами є: створення належної технологічної, соціальної та правової інфраструктури гарантування та охорони нотаріальної таємниці, за умови функціонування якої будуть задоволені інтереси двох сторін публічно-приватного діалогу – держави та приватної особи, що позитивно впливатиме на уникнення ризиків негативного впливу технологічного та цифрового розвитку на права особи; розвиток системи електронного нотаріату як елементу системи електронного урядування, перед яким постає завдання вирішення таких питань прикладного та нормативно-теоретичного характеру: нормативні умови гарантування та охорони нотаріальної таємниці у системі електронного нотаріату; технічні можливості та технічні умови, які гарантують охорону і збереження, дотримання нотаріальної таємниці. З’ясовано, що особливої уваги потребує питання безпеки доступу осіб до системи електронного нотаріату та зберігання даних у ній, а також питання гарантування безпеки доступу до даних у системі електронного нотаріату, що свідчить про потребу проведення додаткових досліджень, оскільки передбаченого режиму безпеки як правового режиму не досить для гарантування та охорони нотаріальної таємниці. Встановлено, що потребує нормативного та технологічного доопрацювання питання захисту нотаріальної таємниці у системі електронного нотаріату, що провокує «вихід» проблематики гарантування та охорони нотаріальної таємниці на суто публічний рівень, коли не лише нотаріус або особа, що має відповідні повноваження в межах нотаріального процесу, буде зобов’язаною дотримуватись умов збереження нотаріальної таємниці, а й держава.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, електронне урядування, інформація з обмеженим доступом, нотаріальна таємниця, публічне адміністрування, таємна інформація.

Savinda Ya.M. Administrative and Legal Support and Public Administration in the Field of Safeguarding and Protecting Notarial Secrecy in Ukraine. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for a candidate degree in law sciences by speciality 12.00.07 – administrative law and process; financial law; information law. – Uzhgorod University, Uzhhorod, 2026.

The dissertation is devoted to a comprehensive study of administrative and legal support and public administration in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy in Ukraine.

It has been established that, in determining the significance of notarial secrecy as a special object of legal protection and identifying historical patterns, a significant influence was exerted by the historical development and establishment of the institution of notariate as a form of professional legal activity. It has been established

that the gradual acquisition of public status by notaries and the development of economic relations between private individuals gave rise to the need to establish appropriate registers of notarial acts performed and influenced the formation of the notary's professional duty to preserve the confidentiality and secrecy of such information. At the initial stages of the development of the institution of notariat, this duty acquired the legal form of professional secrecy, the legal regime of which had not been established by law. It has been established and substantiated that the principle of notarial authenticity had a significant impact on the development of notarial secrecy, serving as a basis for building trust in the institution of notariat and ensuring its impartiality, independence, and professionalism.

The specific features of administrative and legal support as one of the key categories within the science of administrative law have been examined. It is proposed to regard notarial secrecy as an object of administrative and legal support as a defined regime for the use and protection of the information constituting such secrecy, which, in turn, confirms the need for clear legislative regulation of the regime governing its protection, rather than merely the content of the information constituting notarial secrecy. It has been established that this scholarly approach conceptually affects the distinction in understanding notarial secrecy within civil law and confirms the scientific novelty of the study. A definition has been formulated according to which notarial secrecy as an object of administrative and legal support is a specially established statutory procedure for the use and protection of restricted-access information obtained in the course of notarial activities and safeguarded by the state through the exercise of the functions and powers of specifically designated entities, as well as a special administrative and legal mechanism for the use and preservation of such information.

It has been established that the administrative and legal regime governing the use and protection of information constituting notarial secrecy includes: regulatory framework governing notarial secrecy (its definition, procedure for use and protection, etc.); the principles governing the activities of a system of specifically designated public administration entities in the field of the use and protection of notarial secrecy; the powers and functions of specifically designated public administration entities in the field of the use and protection of notarial secrecy; and a set of administrative and legal instruments and mechanisms for the use and protection of information constituting notarial secrecy. It has been established that the criteria for distinguishing notarial secrecy as a separate object of administrative and legal support should include: the nature of the public-law relations formed; the existence of an independent and distinct purpose of administrative and legal support, which consists in establishing relations of trust between private individuals and notariate as a social institution and in ensuring the protection of the individual's right to privacy provided for by the Law of Ukraine "On Notariate" and a number of international conventions and agreements; the formation of a specific statutory administrative and legal mechanism for the use and protection of notarial secrecy as a component of administrative and legal support; the special composition of subjects involved in relations concerning the administrative and legal support of notarial secrecy as an

object; and special legal regulation. Different levels of statutory regulation of the principles governing the safeguarding and protection of notarial secrecy have been analyzed.

It has been substantiated that public administration in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy is implemented in the following forms: adoption of regulatory legal acts in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy, which may include regulatory legal acts governing various public-private spheres; issuance of relevant administrative acts in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy; ensuring the functioning of, and exercising control over, state registers containing information constituting notarial secrecy; ensuring the development and functioning of the digitalization of notarial activities, which directly affects the further development of the field of safeguarding and protecting notarial secrecy; exercising supervision and control over compliance with the principles of safeguarding and protecting notarial secrecy; implementation of legal liability for violations of the principles governing the safeguarding and protection of notarial secrecy; and provision of information and other auxiliary activities in this field. The legal problems arising in the course of implementing administrative and legal support and public administration in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy have been identified. The institutional system of public administration in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy includes the Ministry of Justice of Ukraine, its interregional departments, the Higher Qualification Commission of Notariate, and the Notarial Chamber of Ukraine.

It has been established that the mechanisms of administrative and legal support in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy in Ukraine constitute a system of instruments for regulating the relevant sphere of social relations and include: a regulatory mechanism; an organizational mechanism; an information security mechanism; a supervisory and control mechanism; a procedural mechanism; and a jurisdictional mechanism.

The possibility of introducing artificial intelligence tools into the electronic notariate system has been analyzed, which would make it possible to exert an integrated and comprehensive influence on achieving the required level of safeguarding and protecting notarial secrecy. The need for statutory establishment of principles governing the safeguarding and protection of notarial secrecy has been substantiated. Such principles should affect the level of legality and publicity of notarial secrecy while simultaneously establishing, at the legislative level, the principles of legality, the rule of law, integrity, confidentiality, and protection.

The experience of the European Union and individual member states concerning the functioning of systems of administrative and legal support and public administration of notarial secrecy has been examined. It has been established that the possible prospects for development and directions for improving public administration in the field of safeguarding and protecting notarial secrecy within the Ukrainian legal system, taking into account foreign experience and current trends in the development of administrative law, demonstrate the need for a gradual transition from the concept of understanding notarial secrecy exclusively as an object of

protection of human and civil rights and freedoms to understanding notarial secrecy as a comprehensive object of satisfying public interests of the state in combination with its private-law value.

It has been established that promising areas include: the creation of an appropriate technological, social, and legal infrastructure for safeguarding and protecting notarial secrecy, the functioning of which would ensure the interests of both parties to the public-private dialogue – the state and the private individual – and positively contribute to mitigating the risks of the adverse impact of technological and digital development on individual rights; the development of the electronic notariate system as an element of the e-government system, which entails the need to address the following practical and theoretical-regulatory issues: regulatory conditions for safeguarding and protecting notarial secrecy within the electronic notariate system; technical capabilities and technical conditions ensuring the protection and preservation of, and compliance with, notarial secrecy. It has been established that particular attention should be paid to the security of individuals' access to the electronic notariate system and the storage of data therein, as well as to ensuring secure access to data within the electronic notariate system. This demonstrates the need for further research, since the existing security regime as a legal regime is insufficient to safeguard and protect notarial secrecy. It has been established that the protection of notarial secrecy within the electronic notariate system requires further regulatory and technological development, which brings the issue of safeguarding and protecting notarial secrecy to an exclusively public level, where not only a notary or a person vested with the relevant powers within notarial proceedings is obliged to comply with the requirements for preserving notarial secrecy, but the state as well.

Key words: administrative and legal support, classified information, e-government, notarial secrecy, public administration, restricted-access information.

Підписано до друку 13.11.2026. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1173.
Видавництво і друкарня – Видавництво «Юридика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@juridica.od.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7653 від 18.08.2022 р.